

Питер Фејт јуче је изјавио да подела Косова више није опција. Како оценујете ову изјаву у тренутку када се воде преговори Београда и Приштине?

- Подела Косова званично никад није била опција. Али мени је врло индикативно зашто на свим странама сви истичу како подела није на столу, није опција и не долази у обзир, а званично поделу нико и не предлаже, тако да се не види шта се то и зашто уопште демантује. Ту постоји једна велика доза лицемерја или дипломатске игре. у причи око подела коју стално сви демантују, а нико је званично не предлаже. Друга ствар је што је Питер Фејт начелно, као некад неко неформално, набацивао ту идеју.

Мени је много значајније што су преговори, барем са српске стране, отпочели уз упадљиву тишину и то што су готово скривени од очију и интересовања јавности. Волео бих да грешим, али мислим да ти преговори не обећавају ништа добро, барем када је реч о заштити елементарних српских националних интереса. Сама идеја и концепт да се расправља о тзв. животним питањима, делује као капитулација на мала врата и отварање простора за одустајње од последњих “црвених линија” државне политике према Косову. У суштини, нема техничких питања, свако животно питање, као што су и ова о којима је сада разговарано, задиру у статус. Практично, овде се ради о томе да се Приштини излази у сусрет у већини ствари до којима је њима стало, а да је Београд изгледа спреман да прихвати готово све осим формалног потписа на независност Косова.

Ламберто Занијер је синоћ изјавио да када се реше ова питања, питање признања више није важно. Из угла Београда и грађана Србије не може да не буде индикативно да су почетак преговора и почетне резултате поздравили изасланици ЕП и за Србију и за Косово, Кацин и Луначек. Знамо какви су њихови ставови и да су они најтврдји заговорници независности Косова. Напокон, то што се преговори воде и Бриселу, а не у Београду или Приштини, и то што су модератори само представници ЕУ, не може да не изазове сумњу у погледу тога како ће тај процес изгледати и чему ће да води.

Зашто нема било представника свих сталних чланица СБ, или зашто нема макар Русије? Овако се разговара само у присуству представника Брисела који ту нипошто није само неутрални посматрач. Јасно је да ће Брисел диктирати већину решења када Приштина и Београд не буду могли да се договоре. Врло је лако претпоставити како ће та решења изгледати и чијим ће интересима бити ближи. Без обзира што ЕУ није у целини признала Косова, сви форуми и све ЕУ институције, од Европског парламента до Европског савета и поменутих специјалних извештача, јасно показују чему је Брисел ближи. Сам пристанак на овакву врсту преговора, јасно указује да Београд има мало маневарског простора и да ће прихватити све сем баш званичног и формалног признања.

Да ли можемо да очекујемо да земље ЕУ које нису признале Косово, сада то учине?

Ја бих рекао да ови преговори, како су моделовани и како ће изгледати, заиста воде фактичком признавању Косова. Не верујем да воде и ка потпуном признању, али сада се решавају питања - царине, катастар, таблице, које ће задовољити Приштину. То се нарочито односи на представништво у међународним организацијама, присуство на регионалним сусретима, на чему се доста инсистира и од стране Брисела и од стране Приштине. Када се све то реши онда питање статуса заиста постаје неважно. Но, ја ипак мислим да то неће резултирати тиме да земље Европске уније које сада не признају независност Косова то и учине. Већина тих земаља, осим можда Грчке, има и сопствене проблеме и разлоге због којих не прихвата независност Косова. Мислим да су то два одвојена пара рукава и два одвојена питања. Једно је то шта Србија, односно Београд чини или не чини да спречи независност Косова, а не чини ништа и у суштини попушта на дословно свим фронтима. Бар тако то у овом тренутку изгледа.

Са друге стране, то не значи да ће земље ЕУ и УН које нису признале независност Косова сада похрлити да то ураде, због тога што већина тих земаља Косово није признала не због љубави према Србији, већ зато што или имају потенцијална жаришта на сопственој територији или постоји стрепња да би тај талас могао покренути ланчану реакцију, где би онда и неки други делови, на пример у Шпанији, могли да прогласе независност. Познато је да Словачка има проблем са мађарском националном мањином, Румунија, такође, у Трансилванији, као и Кипар са кипарским Турцима.

Дакле, те земље нису признале независност Косова из својих разлога, тако да чак и евентуална капитулација Београда, не би драстично променила став тих земаља. То су

два одвојена питања, али то је за нас слаба утеха, јер је већ довољно тужно што се чини да је Београд у ове преговоре ушао спреман да прихвати све или готово све што му се од стране Брисела понуди.

(Радио С)